

Tantárgyi követelmény

FDB 1408, FDB 1408L, FDO 1214 Általános természeti földrajz II.
(elmélet, a tárgy kollokviummal zárul)

Elsajátítandó tananyag: I. Fejezetek a külső erők természetföldrajzából:

1. Az aprózódás és a mállás
2. Tömegmozgásos folyamatok
3. A pluviális és a fluviatilis erózió
4. A szárazföldi jég felszínalakító tevékenysége
5. A periglaciális felszínformálás
6. Karsztjelenségek
7. A szél felszínalakító tevékenysége
8. A tenger felszínalakító tevékenysége
9. Vulkánmorfológia

II. Talajtani alapismeretek

III. Biogeográfiai alapismeretek

Évközi ellenőrzés módja: -

Tervezett időpontok: -

A vizsgára bocsátás feltétele: -

Kötelező és ajánlott irodalom:

Borsy Z. (szerk.): Általános természetföldrajz. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993

Gábris Gy. – Szabó J. (szerk.) (2013): Általános természetföldrajz I-II. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

Jakucs L.: Természetföldrajz I. A Föld belső erői. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged, 1993

Jakucs L.: Természetföldrajz II. A Föld külső erői. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged, 1995

Lóki J. – Szabó J.: A külső erők geomorfológiája. Debrecen, 2004

Gábris Gy.: Éghajlati felszínalakítók I. Periglaciális geomorfológia. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994

Almássy E.: Hidrológia-hidrográfia. Tankönyvkiadó, Budapest, 1977

Czelnai R.: A világóceán. Modern fizikai oceanográfia. Vince Kiadó, Budapest, 1999

Dozier J. – Marsh W. M.: Landscape an introduction to physical geography. USA, 1981

Lovász Gy.: Általános vízföldrajz. Egyetemi Tankönyv. Pécs, 2000

Butzer K. W.: A földfelszín formakincse. Gondolat Kiadó, Budapest, 1986

Justyák J. – Szász G.: Az éghajlat, a növényzet és a talaj övezetes elrendeződése a Földön. Debrecen, 2001

Bárány I.: Talajföldrajz. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989

Tantárgyi követelmény

FDB 1305, FDB 1305L, FDO 1103 Csillagászati földrajz I. (Csillagászati földrajz, elmélet)
(elmélet, a tárgy kollekviummal zárul)

Elsajátítandó tananyag:

Csillagászati gömbi koordináta-rendszerek: horizontális, ekvatoriális I., ekvatoriális II.

A Föld tengely körüli forgása, Nap körüli keringése

Az időszámítás: napi és évi időszámítás

A Nap

Föld típusú égitestek, Jupiter típusú égitestek

Kisbolygók, üstökösök, meteorok

A Hold, a bolygók holdjai

Nap- és holdfogyatkozások

Csillagok, csillagrendszerek, extragalaxisok

Az Univerzum és a Naprendszer keletkezésére vonatkozó elméletek

Évközi ellenőrzés módja: -

Tervezett időpontok: -

A vizsgára bocsátás feltétele: az FDB 1306, FDB 1306L, illetve az FDO 1103 gyakorlat eredményes teljesítése

Kötelező és ajánlott irodalom:

Gábris Gy. – Marik M. – Szabó J.: Csillagászati földrajz. Tankönyvkiadó, 1988 vagy újabb kiadások

Lóki J. – Szabó J.: Csillagászati földrajzi gyakorlatok. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989 vagy újabb kiadások

Csüllög G. – Pavlics K-né.: Csillagászatföldrajzi feladatok. Nemzeti Tankönyvkiadó,

Budapest, 1977

Tantárgyi követelmény

FDB 1306, FDB 1306L, Csillagászati földrajz II. FDO Csillagászati földrajz (gyakorlat) (gyakorlat, a tárgy gyakorlati jeggyel zárul)

Elsajátítandó tananyag:

A térbeli tájékozódás alapjai (poláris sík-koordináta-rendszer, horizontális sík-koordináta-rendszer, poláris tér-koordináta-rendszer, geografikus gömbi koordináta-rendszer)

Csillagászati gömbi koordináta-rendszerek: horizontális, ekvatoriális I., ekvatoriális II.

Tájékozódás a csillagos égbolton (cirkumpoláris csillagképek, kelő-nyugvó csillagképek)

Csillagtérképek, csillaggömbök, hold- és marsgömbök típusai, használatuk

A Baader iskola planetárium használata

A csillagászati távcsövek típusai, felépítésük, távcsöves gyakorlatok (távcsöves gyakorlat a kötelező öt napos terepgyakorlaton)

Csillagászati feladatok megoldása (földrajzi szélesség és hosszúság meghatározása, szélesség- és hosszúságkülönbség kiszámítása, időszámítási feladatok megoldása, elemi szintű feladatok megoldása csillagászati gömbi koordináta-rendszerek felhasználásával)

Évközi ellenőrzés módja: zárhelyi dolgozatok, csillagkép-felismerési gyakorlat

Tervezett időpontok: (április első hete, május második hete)

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele: legalább elégséges szinten megírt két zárhelyi dolgozat **Nappali hallgatók esetében, amennyiben a heti óraszám háromszorosát meghaladja a hiányzás, a gyakorlat nem teljesíthető!**

A levelező hallgatók a vizsgaidőszakban szerezhetik meg a gyakorlati jegyet, egy később megadandó időpontban, még a csillagászati földrajzi kollokvium előtt!

Kötelező és ajánlott irodalom:

Gábris Gy. – Marik M. – Szabó J.: Csillagászati földrajz. Tankönyvkiadó, Budapest, 1988 vagy újabb kiadások

Lóki J. – Szabó J.: Csillagászati földrajzi gyakorlatok. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989 vagy újabb kiadások

Csüllög G. – Pavlics K-né.: Csillagászatföldrajzi feladatok. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1977

Tantárgyi követelmény

FDB 2209, FDB 2209L Művelődéstörténet II. ID 2562 Magyar művelődéstörténet

(elmélet, a tárgy kollokviummal zárul)

Elsajátítandó tananyag:

A magyar művelődés korai szakaszai (az előmagyar kor, az ősmagyar kor, a honfoglalás kora)

A magyarok és a X. századi Európa (a Kárpát-medence a X. században, kalandozások)

A középkori művelődés (természeti környezet a Kárpát-medencében, életmód, szerzetes- és lovagrendek, egészségügyi viszonyok, szellemi élet)

A magyar művelődés a kora újkorban (a kultúrtáj lassú átalakítása, életmód és mentalitás, betegségek és gyógyításuk lehetőségei, az írott kultúra térhódítása)

Szellemi élet a kora újkorban (a reneszánsz műveltség megjelenése és terjedése, humanista műveltség, tudomány, irodalom, a reformáció, udvari kultúra a királyi ország részben és Erdélyben, felekezeti megoszlás és ellenreformáció, a barokk Magyarországon, katolikus és protestáns iskolaügy)

A polgári társadalom korának művelődése (a természeti környezet átalakulása, felvilágosodás és jozefinizmus, reformkor, romantika és biedermeier, önkényuralom és pozitívizmus, a kettős monarchia virágkora, a századforduló: válság és újítás, a hétköznapi élet kultúrája)

A polgári társadalom korának művelődése (1920-1948)

A magyar képzőművészet a 18. század végétől 1948-ig (a művészeti élet szerkezete, a reformkor művészetének stílustörekvései, a klasszicista építészet virágkora, a nemzeti szobrászat kezdetei, a nemzeti festészet kialakulása, a magyar romantika, a realista törekvések, historizmus és akadémizmus, magyar képzőművészet a századforduló éveiben, a szecesszió és a szimbolizmus, az avantgarde térhódítása, népi törekvések)

A magyar művelődés 1948 után

Évközi ellenőrzés módja: -

Tervezett időpontok: -

A vizsgára bocsátás feltétele: -

Kötelező és ajánlott irodalom:

Dr. Guzzini dr. Huszti Gy: Művelődéstörténet. Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 2002

Kovács I.: Magyar művelődéstörténet. Főiskolai jegyzet, 1996

Kósa L. (szerk.): Magyar művelődéstörténet. Budapest, 2002

Glatz F. (szerk.): A magyarok krónikája. Budapest, 1996

Aradi N. (szerk.): A művészet története Magyarországon. Budapest, 1983

Frisnyák S.: Magyarország történeti földrajza. Budapest, 1990

Nyíregyháza, 2014. február 17.

Dr. Dobány Zoltán

főiskolai docens

Tantárgyi követelmény
FDB1403, FDB1403L Történeti földrajz II.
(elmélet, a tárgy kollokviummal zárul)

Elsajátítandó tananyag:

A hazai történeti geográfia eredményei és feladatai. A Kárpát-medencében élő társadalmak táj- és erőforrás-használata, tájformáló, környezet-átalakító tevékenysége. A Kárpát-medence természeti képe a honfoglalás és a kora Árpád-korban. A természeti környezet változásai a 9-10. századtól a 19. század közepéig. A társadalom integrált környezet-átalakító tevékenysége a Kárpát-medencében (1846-1920). A magyarság történeti demográfiája (1920-ig).

A Kárpát-medence etnikumai, etnikai térszerkezet-változásai és az interetnikus kapcsolatok (1920-ig). A magyar településhálózat kialakulása és fejlődése a 10. századtól 1920-ig. A településhálózat változása 1920-tól 1945-ig. A magyar mező- és erdőgazdaság történeti földrajza a feudalizmustól 1920-ig. A Kárpát-medence bányászata és kohászata a korai feudalizmustól 1920-ig. A magyar ipar történeti földrajza. A feudális kori Magyarország közlekedési hálózata és piacközpontjai. Gazdasági erővonalak és erőközpontok a Kárpát-medencében. Az ország infrastruktúra-rendszerének kiépítése és hatása a társadalmi-gazdasági folyamatokra (19-20. század). Térszerveződés, régiók és interregionális kapcsolatok a Kárpát-medencében. Trianon hatása az ország társadalmi-gazdasági viszonyaira (1920-1945). Összehasonlító történeti földrajzi elemzések Északkelet-Magyarországon (Sajó-Bódva köze, Cserehát, Hernád-völgy, Harangod, Taktaköz, Zempléni-hegység, Bodroghöz, Nyírség, Szatmár-Beregi-síkság)

Évközi ellenőrzés módja: -

Tervezett időpontok: -

A vizsgára bocskátás feltétele: -

Kötelező és ajánlott irodalom:

Kötelező irodalom:

Frisnyák Sándor: Magyarország történeti földrajza. Egyetemi-főiskolai tankönyv.

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995.

Ajánlott irodalom:

Andrásfalvy Bertalan – Vargyas Gábor (szerk.): Antropogén ökológiai változások a Kárpát-medencében. Budapest, 2009.

Bak Borbála: Magyarország történeti topográfiája. Bp. 1997.

Beluszky Pál: A Nagyalföld történeti földrajza. Budapest-Pécs, 2001.

Beluszky Pál (szerk.): Magyarország történeti földrajza I-II. Budapest-Pécs, 2005-2008

Boros László: A Kárpát-medence szőlő- és borgazdaságának történeti földrajza.

Nyíregyháza, 1999

Boros László (szerk.): Kárpátalja, Nyíregyháza, 1999.

Boros László (szerk.): Erdély természeti és történeti földrajza. Nyíregyháza, 2000.

Dobány Zoltán: A Taktaköz történeti földrajza a 18. század közepétől 1945-ig. nyíregyháza, 1995.

Dobány Zoltán: A Cserehát történeti földrajza. Aggtelek, 2010.

Dobány Zoltán: A Sajó-Bódva köze történeti földrajza. Aggtelek, 2010.

Dobány Zoltán: Történeti földrajzi tanulmányok a Hernád-völgy területéről (18-20. század).

Aggtelek, 2010.

Frisnyák Sándor: Történeti földrajz. Nyíregyháza, 1986.

Frisnyák Sándor: Tájak és tevékenységi formák. Miskolc-Nyíregyháza, 1995.

Frisnyák Sándor: A kultúrtáj kialakulása a Kárpát-medencében. Nyíregyháza, 2004.

Frisnyák Sándor: Magyarország kultúrgeográfiai korszakai. Nyíregyháza, 2009.

Frisnyák Sándor (szerk.): A Kárpát-medence történeti földrajza. Nyíregyháza, 1996.

Frisnyák Sándor (szerk.): A Felvidék történeti földrajza. Nyíregyháza, 1998.

Frisnyák Sándor (szerk.): Az Alföld történeti földrajza I-II. Nyíregyháza, 2000.

Frisnyák Sándor (szerk.): A Nyírség és a Felső-Tisza-vidék történeti földrajza.

Nyíregyháza, 2002.

- Frisnyák Sándor (szerk.): Nyíregyháza. Nyíregyháza, 2003.
- Frisnyák Sándor – Csihák György (szerk.): Gyepúk, várak és egyéb honvédelmi létesítmények a Kárpát-medencében. Nyíregyháza-Zürich, 2004.
- Frisnyák Zsuzsa: A magyarországi közlekedés krónikája 1750-2000. MTA, Bp. 2001.
- Frisnyák Sándor – Tóth József (szerk.): A Dunántúl és a Kisalföld történeti földrajza. Nyíregyháza-Pécs, 2003.
- Hajdú Zoltán: Magyarország közigazgatási földrajza. Bp.-Pécs, 2001.
- Kázmér Miklós (szerk.): Környezettörténet. Az utóbbi 500 év környezeti eseményei történeti és természettudományi források tükrében. Bp. 2009.
- Kókai Sándor: Az Alföld 19. századi vonzáskörzetei és központjai. Nyíregyháza, 1999.
- Kókai Sándor: A Bánság történeti földrajza (1718-1918). Nyíregyháza, 2010.
- Somogyi Sándor: Az Alföld képe a honfoglalás és a magyar középkor időszakában. Észak- és Kelet-Magyarországi Földrajzi Évkönyv, Miskolc-Nyíregyháza, 1994.
- Somogyi Sándor: Az Alföld földrajzi képének változásai (16-19.század). Történeti Földrajzi Tanulmányok I. Nyíregyháza, 1994.
- Szabadfalvi József – Viga Gyula (szerk.): Árucseré és migráció. Miskolc, 1986.
- Szulovszky János (szerk.): A magyar kézművesipar története. Budapest, 2005.
- Tuba Zoltán (szerk.) – Frisnyák Sándor (társszerk.): Bodrogek. Gödöllő-Sárospatak, 2008.
- R. Várkonyi Ágnes (szerk.): Táj és történelem. Bp. 2000.
- Viga Gyula: Gazdasági kapcsolatok hagyományos formái. Debrecen, 2007.
- Történelmi atlasz a középiskolák számára, Budapest, 2004.